

NORABARIK I

- Zelatarien biurpena Masada´n jai andi bataz ospatu zan. Ekarritako gariketeak eta abereak aspaldi baterako erritarren iraupena ziurtatu eben. Onezaz gaiñera, etxera biurtu ta urrengo egunean, tximista ugariakaz lagundutako euri-jasa lodia gertatu zan, eta onen ondorioz, ur biltegietan batutako urketeak barazkien azkuntza ziurtatu eban luzarorako.
- Ildako nagusia, baiña, ordeztu bear zan, eta irugarren egunean, atearen aurrean jesarrita Dan´ek atsedean artzen ebala, Akai azaldu zan, eta aren alboan jesarrita, auxe esan eutsan:
- Biar arratsaldean, gudariak nagusi barria aukeratu bear izango dabe.
- Bai —erantzun eutsan Dan´ek—, baiña auteskundera oso erraza da. Gure oiturai jarraituz, nagusitza zuri yatortzu.
- Itxura bakanaz begiztatu eban Akai´k, eta gero,
- Bai, Dan, ori egia da —esan eutsan—, baiña nik neuk nagusitzat zu aukeratuko zindukedaz...
- Ori, jarraituz eta ekanduz eziña da, zeu buruzagi zaarrena zaitugu ta.
- Ori egia da, baiña legearen barruan zillegi yat nagusitza orreri uko egitea.
- Ezelan be ez, Akai. Zelatariak ezin dagikie zu baiño nagusi obarik aukeratu.
- Iñor ez zu baizen egokia gudarien ugalak erabilteko.
- Begira, Dan, iñork baiño obeto ezagutzen zaitut. Gaiñera, Masada´ko gudariak lege andia dautsue, eta zure aide odola gogoz emongo leukie.
- Isildu zan une batez Dan, eta gero begiak urrutian jarrita.
- Ni ez naz iñoiz izango Masada´ko zelatarien nagusia...
- Zergaitik, baiña...?
- Ara... Zerbaitek badiñost emen luzarorako ez nazala izango. Masada´n betirako bizi izateak ez nau erakarten, eta gero ta andiago biurtzen asi yatan eziñegon batek beste iñora naroa. Zelatariak Israel´go abertzalerik saiatuenak dira, baiña eragin ezkutu batek Palestina´ra bultzaten nau, gure aberria ta beroneri dagokiozan gora-beerak ezagutzearren. Asko ikusi ta ikasi nai dot, eta bearreko oar-ikasia jaritsi dagidanean, zapaltzaillearen aurka aaleginduko naz, Israel bere esku biurtu daiten.
- Noiz joango zara...?
- Ondiñokarren ez dakit, ori Yahve´ren eskuetan datza.
- Era onetan adiskide biok eragon eben gau berandurarte, lotara

joateko banandu ziranean.

— Biaramonean, zelatarien oiturai jarraituz, Akai, Masada´ko nagusitzat aukeratu izan zan, eta bigarren buruzagitzat amarreko baten burua zan gudari zintzo ta zangarra. Luzaro barik, Akai´ren zuzendaritzapean, Masada´ko gudariak oiko zeregiñetara emon eutsien, au da, Israel zapaltzen eban arrotzari aalik eta kalterik andiena egitea.

— Ibilte geldieziñaz bajoiazan aurrera illabeteak, eta Masada´ra etorri zanetiko Dan´en lenengo urteurrena bete zan. Orduko, Yahve´ren eskuetan egoan Dan´en etorkia agirian ipinten asi zan. Berrogei ta amar urtetik gorakoa zan Dina, gatx batek artuta, argia amaitzeko zorian dabilkion kandelatxu baten antzera, bizimena intzungiten joiakion. Amaren ondoan gau ta egun jardutea erabagi eban Dan´ek, eta oiko bere eginkizunai uko egiñik, Axa´rekin amaren zaintzeari emon eutsan buru-belarri. Bizitzaldia ez yakon amultsua billakatu Dina´ri, eta semea agertu zanetik zoriona ezagutu arren be, urte askotan zear, alargundu zanetik batez be, zoribakoa izan zan. Baekian berak, orain jasaten ebana Yahve´ren dei uxaeziña zala, eta une larri aretan semearen laguntza aringarria, oroz gain irrikatzen eban.

— Eta aal eban neurrian, Dan´ek amaren ondoan zirauan oe-buruaren ondoan, geisoaren aurpegi izerditsua txukatuz, eta edaten emonez, janaria zapuzten eban-eta. Gau baten amarekin bakarrik egoala, Axa lotan zan-eta, amestxar batetik itxartuta.

— Dan, maite ori, non zagoz...? -itaundu-eutsan-.

— Emen nozu, ama, zer nai dozu...?

— Ara, seme... Ames egin dot, Israel´eri agindutako Kristo izeneko Mesias gure artean egoala, eta nigana etorrita auxe itaundu daust: "Aizu, Dina, non dago zure seme Dan...?" eta orduan nik: "Masada´ko erpiñean dago, Israel´en aide aaleginduz". Orduan Bera barriro mintzatuz: "Esaiozu nirekin alkartu daitela, gudari onak bear dodaz-eta". Eta nik barriro: "Non zagoz Jaun ori, Dan alkartu dakizun...? Orduan Berak: "Palestina´n zear nabiltzu Barri Ona iragarriz". Eta bapatean nigandik ostenduta, itxartu naz. Zer deritxazu ames orreri, Dan...?

— Ames polita benetan. Egia izango al-da...!

— Bai, seme, amesak ames dira, baiña oraingo onetan zerbaitek badiñost benetan izan dala. Aizu, Dan, zergaitik ez... Aren billa joan...?

— Dan amagana makurtu zan bekokiaren izerdia txukatzearren, eta gero aurpegia laztanduz, mintzo maitekorraz,

— Batek-baki, ama...! -esan eutsan- Urian armenitar aztueziñak iñoanez, gure adua izarretan eta basamortuko ondarretan idatzita dago... Eta olan ba´da, egunen ba-ten... nork daki...?

— Zoaz Aren billa, seme...!

— Barriro be lo urduri bat Dinarz jabetu zan, eta bitartean, nekeak

menperaturiko Dan, lo-gureak erreta, bera be amesetan murgildu zan.

— Egunsentiko argiarekin batean, Basamortuko Semea itxartu zan, eta amagana makurtuz, igige ta bakean begiak sabaian josita ebazala oartu zan. Eriotzaren esku zurbillak aurpegiaren itxura mindua gozaten eutsan, eta barruko atsekabe mingotsak artuta, begiak itxi eutsazan. Jarraian, amaren aurpegi baketsua apa-laztandu ondoren, lekorera urten, eta besoak arresi-gaiñean ipiñita, negar etsi bateri emon eutsan. Noizbait, barealdi batek artuta, begiak zabaldu zear zuzendu ebazan. Une aretan, goiztiriko esku illaunak ain maite eban basamortua, argi bigun, samurraz laztantzen eban, eta maitasunak eraginda, barru-barrutik Yahve´ri eskatu eutsan, amari betiko bake ta zoriona emon egiozan.

— Illuntzean lurperatu izan zan, abadeak David´en salmo eder batzuk esan ondoren. Buruzagi baten amari egokionez, launaka lerrotan jarri ziran gudariak, eta lur-mokillek Dina´ren gorpua estaltzen astean, iru bidar mintzo indartsukaz Yahve´ren anditasuna aldarrikatu eben.

— Etxera biurtu zanean, Akai alkartu yakon, eta biok isillean, etxaurreko arrizko aulkian jesarri ziran. Alako baten, Akai´k,

— Tamal dot benetan zure amarena. Abraham´en kolkoan baten batek atsedena izatea merezi ba´dau, zure ama da.

— Isillunea edatu zan ostera be, eta Akai´k,

— Esaidazu, Dan —mintzo txeratsuz itaundu eutsan—, zelako asmoak dozuz etorkirako...?

— Bera joan yatan ezkerro, ona lotu naiten lokarririk ez dot...

— Orduan, naigabe bizi-biziak artutako Akai´k,

— Arren, Dan —eskatu eutsan—, geratu zaitez Masada´n, Israel´ek emen bear zaituta.

— Orain urtebete bat-edo, Milea laga neban ama ezagutzearren, eta emen iraun dot, zelanbait zoriontsua egiteko. Bera izan dot leku onetara lotu nauan indarra, baiña orain eraspina galduta, "Judutar Alderraia"ren antzera, norabarik joango naz, amaren azken naia betetearren...

— Asperen bat iges egiten yakola, Akai´k barriro.

— Noiz itziko gaituzu...?

— Biar bertan, egunsentiak Masada´ko arkaitza urreztatu dagianean.

— Zoriona opa dautsut, Dan maite ori. Biar argia jaio daitenean, urtenbideko arresiaren ondoan izango naiatzu, "Ondo ibilli" a esateko.

— Zirrara menperatueziñak artuta, Akai jagi, eta gau-leneko itzaletan zear ostendu zan. Une luze batez leku berean iraun eban Dan´ek egitasmoko bat umotuz, eta noizbait lotara joan zan.

— Biaramonean, eguzkia ekialdetik jagiten asten zanean, lepozorro baten bere eskuarteko urriak eroiazala, Dan Suge-bidexkarantz abiatu zan. Orduko, Akai´k itxarote neutsan, eta alkarri besarkada estua emonda, barbarik esan bage, adiskideak banandu, eta Dan bidexkan beera asi zan begiak atzera biurtu barik. Ibilli ebillela, alako baten oiñotsak aditu ebazan, eta burua biurturik, nor eta Katamixarra ikusi eban...!

— Baiña mutil —asarre-antzean itaundu eutsan—, zertan zabiltz nire atzetik...?

— Begira, Jauna, buruzagiek eskutari bat bear dabe, eta augaitik atzetik natortzu.

— Nork esan dautsu eskutari bat bear dodanik...? Ni ez naz orain iñongo buruzagirik, judutar an-unta baiño.

— Akai´k, zelatarien nagusiak, eskutari izan nakizun agindu dauts.

— Une batez geldirik iraun eban Dan´ek, eta gero.

— Tamal dot, Josue, baiña ez daroat erredolarik.

— Ezpata bi eskegiten yatzuz gerritik, eta besterik ezean, orreitariko bat eroango dautsut.

— Etsipeneko asperena jaurtirik, Dan´ek ezpata bat eskuratu eutsan, eta besterik esan barik, bidean beera abiatu zan, atzetik txistu alaia ezpanetan Katamixarrak erraikiola.

— Dan´en bidegite alderrai aren zergaitia, amaren azken naia men egiñez gaiñera, bere aberria ezagutzea zan, bai antxiñako edestiari egokionetan, bai oraingo Palestina´ren egoereari buruzkoa be. Ez eban beste elbururik, eta gaztea zan ezkerro, iradu barik joian, begira eban etorkia egunen baten nai-ta-ez agertuko litzakio-ta. Masada´ko zelatarien artean emondako. aspaldian, abertzaletasuna piztu izan. yakon, eta judutarren aberria aske biurtzeko guraria, ibilte norabako aren eragiña zan. Edozelan be, gitxi ekian Israel´en edestiari buruz, eta billatzen eban ezaguerea lekuren baten aurkituko leuke. Gero, Palestina´ko oraingo egoeraz jabetuko litzake, eta orduan erabagiko leuke, zein izango zan biderik onena erromatar zapaltzaillea aberritik-at jaurtiteko. Zorionez, Urian´en irakaskintzai esker, izarrizti, zenbakizti, eta elerti-arazoetan, ez zan iñongo ezjakiña, eta jabetzen eban ezaguerea bere asmoetarako oiñarri sendoa zan.

— Katamixarra´k jarraituriko, Suge-zidorrean beera Itsaso Illa´rantz joiala, ezin egikean burutik kendu, ama il-agiñean zala Mesias´zaz esandakoa. Egirik izango ete...? Egirik izango ete, Israel´ek ain luzaro irrikaturiko Gaizkatzaillea Palestina´n zala, aberria askatzeko...? Ez zan izango amaren eriotz-aurretiko ameskeri zentzunbakoa...? Dana-dala, egia jakiteko gerturik joian, eta augaitik, Masada´ko egoitza bertan-bera itzita, Palestina´ra abiatzen zan. Amaren amesa benetakoa ba´litz...! Orduan, aberriko Gaizkatzailleagana joanda, bere bizitza eskiñiko leuskio, eta Aren ondoan burrukatuz, Israel´ek antxiñako aintza ta anditasuna ezagutuko

leukez... .

— Edu onetako gogoetan murgilduta joiala, Itsaso Illa´ren ertzera eldu ziran. Eguzkipean dizdiraka, urek ispilluaren leguntasun eta gelditasuna eskintzen eutsiezan. Une batez ezpaitsu gelditu zan, eta gero, iparreko norabidea artuta.

— Aurrera, Josue —esan eutsan—, ikusagun gure arbasoen lurrak eskintzen dauskuana.

— Itsaso Illa´ren ertzetik jarraitu eben, eta eguzkia kiskalgarria biurtu zanean, geriztune baten babesa billatu, eta noizbait idororik, etzanda jarrita, orduen jarraigo isillean zear, arrats-beerarte iraun eben, batzutan atzarri, bestetan erdi-lotan. Eguzkia sortalderantz makurtzen zanean, bidegiteari jarraitu eutsoen, eta edu onetan, egunez gerizpetan etzanda, eta gabez iparreko izarrari jarraituz, irugarren egunean Itsaso Illa´ren goiko muturrera eldu ziran. Leku onetan, Jordan ibaia itsasoratzen zan, eta ibi baten zear ibaiaz bestaldera igaro ziran. Urrengo egunean, Itsaso Illa´n be urak isurtzen dauzan Arnon ibaira eldu ziran. Orduan, lurra, itxura atsegiñagoa eskintzen asi zan. Basamortuko aztarnak erakutsi arren be, or-emenka, landaretzaren orlegiak ukitze atsegiña emotsan. Izan be, Arnon´en urak ustiatzen ziran garasta-uneak sortzeko. Urari esker, basamortuko antzutasuna menperatua zan.

— Aizu, Josue -esan eutsan Dan´ek-, Akai´ri entzuna dautsadanez, auxe Perea lurraldea izan bear, eta garasta-une orreik adierazoten dabenez, lurgiñak ez dira urrun izango. Goazen aurrera ba, ia biztanleren bat aurkitzen dogun, gure janaria amaitu-agiñean da-ta.

— Andik laster, begi zorrotzekoa zan Katamixarra, besoa luzatuz,

— Begira, Jauna —esan eutsan—, an bertan txabola batzuk ikusten dodaz. Egia zan, eta astirik galtzeke araturik, baserrian sartu-agiñean zirala, edarra bete ur buru-gaiñean eroiala emakume bat ikusi eben, eta urreraturik,

— Aizu, Andrea -eskatu eutsan Dan´ek-, arren, ur-pixka bat emongo dauskuzu... Edarrea lurrean jarrita, eskaturikoa emon eutsen emakumeak, eta gero,

— Nondik zatoze...? -itaundu eutsen-.

— Masada´tik.

— Emakumeak itxura pekotiz auxe esan eutsen:

— Orduan, zelatari prakerre ta burrukalari orreitakoak zaituet. Gure nagusia dan Abimel´ek diñoanez, ez dozue besterik ekarten eriotza ta odola baiño.

— Ori ez da egia -erantzun eutsan Dan´ek-. Esaiozu dalako Abimel´eri, aberriko ezpata apentzaillea gareala, erromatar arrotza Palestina´tik-at jaurtiteko, gure aberriak aintza ta anditasuna lortu dagiazan.

- Zertarako etorri zarie ona, gure lurraldera...?
- Patuaren nai ezkuak olan erabagi daualako. Esan, zelan esaten datsazue toki oneri...?
- Auxe, Wadi errixka da, esenitarren bizilekua.
- Entzun Andrea -esan eutsan Dan´ek-, gure janaria amaitzeko zorian da, eta erosiko neuskizu, aurrera jarraitu aal izateko beste.
- Au esatean, zidarrezko txanpon batzuk erakutsi eutsazan. Diruari jaramon egin barik emakumeak auxe esan eutsan:
  - Jakin bear dozu, gazte orrek, gurean ez dala dirurik erabilten. Ez dogu ezetariko arremonik besteakaz, eta bear doguzan gaiak geurok lanaren-lanez jaristen doguz. Otoitza, Yahve´ganako gurtza, anaiarteko maitasuna, eta itxaropena gure lanabesak dira. Apapuan eta neurritz bizi izaten gara lurrari ataraten dautsagunaz, eta ikuspegi onetatik beartsuak ba´gara, gogoari dagokion aldetik, aberatsak, elburua Jaungoikoagan jarrita dogulako. Orain, zatoze nirekin, eta jaten emongo dautsuet.
  - Au esanik, arrizko txabola batera sarrerazo ebazan, eta mai baten inguruan jesarrita, txilista egosiak, barazkiak eta ogi-zati bana eskiñi eutsezan. Arrats-beera zan orduko, eta amaitu ebenean, eguzkia itsaso urrutiaren atzetik ostentzeko zorian zan. Orduan Dan´ek auxe esan eutsan:
    - Eskerrik asko, Andrea, zure arrera txeratsuagaitik, esan, zein izenekoa zara...?
    - Noemi, alarguna. Txabola onetan sei seme-alabekin bizi naz, eta oneik baratzetik laster biurtuko dira. Gaurko gaba emen emongo dozue.
    - Biar -esan eutsan Dan´ek-, bidegiteari jarraitu gura dautsagu. Zelan lortu, bai-bearreko janaria, ez dauskuzu saldu gura-ta....?
    - Nik gure legeari jarraitu bear dautsat. Edozelan be, on izango litzakizue Abimel gure nagusia biar bertan ikustea.
    - Non dago bera...?
    - Qumran´eko leize baten
    - Urrun ete da on...
    - Ez, emendik ordu-erdira-edo, Itsaso Illa´ren ertzean dagoan mendikate gorritzan.
    - Biar goizean, arako izango gara.
    - Lastamarraga bana emon eutsen Noemi´k, eta bidegiteak nekatuta, zelatari biak bereala lotan ziran.
    - Biaramonean goizean goizik jagita, katillu bete auntz-esne ogi-zati batek lagunduta artu eben, eta jarraian, Noemi´ren seme bat aurrelari

ebela, Wadi-Qumran´eko mendi-kate gorritara abiatu ziran. Ordu-erdi bat-
edo igarorik, leize baten aurrean ziran, eta Noemi´ren mutikoaren deiari
erantzunez, eremulariaren itxurako gizon bat azaldu zan.

— Arrotz oneik —esan eutsan mutikoak—, Abimel ikusi nai dabe.

— Gizonak jarraitzeko agindu, eta leize-barrura sartu ziran; luzaro barik,
goiko zulo andi batetik eguzkiaren argia parrastaka sartzen zala, mai baten
inguruan jesarrita, sei gizon ikusi ebazan Dan´ek, narrukien aztertzeari
emotsiela. Orduan gizonak,

— Abimel, nagusi ori, arrotz bi oneik ikusi nai zaitue.

— Ardi-narruz jantziriko gizon garai bat jagi zan, eta urreratu yaken.
Itxura itzalgarrikoa zan, gerriraiño jausten yakon bizar zuriaz, eta aurpegi
zimelean bizi-bizi dizdiraka, etorri-barriak begi illun sarkorraz begiztatu
ebazan. Gero, keiñuka jarraitzeko agindurik, leizeko atadira biurtu-erazo, eta
arritzko aulki baten jesarri ziranean,

— Emen bakarrean berba egingo dogu. Esan gazte orrek, zerk zakarrez
nigana...?

— Ara, Abimel Jauna -esan eutsan Dan´ek begirunez-, Masada´ko
arkaitzetik gatoz, eta...

— Orduan zelatariak zarie...? -eten egin eutsan Abimel´k mintzo latzaz.

— Bai, Jauna.

— Ez yat atsegin zuen jaseko jendea. Yahve´ren legea gordeteko ez zarie
benetakoak, eta ortik zoaze iskilluak eskuetan edozeiñeri erasoteko asmoz,
Israel´en izena aldarrikatuz...

— Barkatu, Abimel Jauna —eten egin eutsan Dan´ek—, baiña gure etsai
bakarra erromatar zapaltzaillea da, eta ez dogu beste jo-mugarik, gure
aberria, lengora, David erregearen aldi aintzagarrietara biurtzea baiño,
orretarako gure odola isuriz...

—Txoriburuak eta zentzunbakoak baiño ez zarie, Erroma´ko indarrari
aurre egiteko gai zariela uste izaten dozunean. Bide orretatik ez dozue besterik
lortuko, Israel´en ondapen eta zorigatxa baiño. Otoitzak eta garbai edo damuak
Yahve gure Jaunaren errukia iratzarriko dabe, eta orduan gure Jaungoikoaren
biotza bigundurik, antxiña bateko anditasuna Aren bitartez jaritsiko dogu.

— Otoitza ta garbaia ondo dagoz, baiña arrotzaren zapalkuntzeari aurre
egiteko, burrukea bearrekoa da baita be; gauza oneik ez dira alkarteziñak,
gure arbasoen burrukak auxe ondo be ondo agirian jarten dabe-ta.

— Une batez Abimel´ek Dan begiztatu eban isillean, eta gero,

— Tematsuak izanez gaiñera, ez dozue gure Yahve´gan ezetariko uste
onik ipinten. Baiña laga dagigun oraingotz arazo ori aide batera. Esan, gazte
orrek, zerk zakarrez esenitarren lurraldera...?

— Begira, Jauna, ni Dan, Basamortuko Semea nozu, eta nirekin datorren gazte au, Josue edo Katamixarra izengoitiko nire eskutaria. Bizitzaldi guztia basamortuan emon dot, eta nire arbasoen lurraldea ezagutzeko garaia dala uste izanik, Palestina´rako bidean gaituzu. Badira iru egun Masada´tik urten gareala, eta jangaien bearrizanak zuekana ekarri gaitu. Au dala-ta zuen errixka ikusirik, emen zeozer erosi gengikeala ustean etorri gaiatzuez, baiña Noemi izeneko alargunak jangairik ezin dagiskula saldu esan dausku, olakorik debekupean dagoalako, eta zure baimen barik saltzerik ez dauala. Augaitik ba, Abimel, nagusi ederretsi ori, zeugana igorri gaitu, ia jangaiok saltzeko baimena emoten dautsazun.

— Une batez gogoetan iraun eban Abimel´ek, eta gero amultsu,

— Aizu, gazte —esan eutsan—, ori gure lege autsieziña da, eta esenitarren nagusia izanik be, neronek autsi ezin dodan araua. Geuk ez dogu dirurik erabilten, eta besteakandik bear doguzan gauza urriak, gaildaketa bidez lortzen doguz. Edozelan be, barkaeziña litzakit bearrizanean dagoan lagun-urkoari sorospenik ez emotea. Baiña bakotxak janaria bekokiaren izerdiz irabazi dagiala, Yahve´ren agindua izanik, gurekin lanean ba´diarduzue, bizi izateko beste jaritsiko dozue. Eta orain zuk eta zure eskutariak aalik ondoen jardun dagizuen, emoidazuz zuen gora-beerak.

— Orduan Dan´ek berba laburrakaz berari egokiozan argibideak baita Katamixarra´renak be emon eutsazan. Amaitu ebanean, Abimel´ek auxe esan eutsan:

— Begira, gazte, eskolatua zarean ezkerro, leize onetan gurekin narruki zaarrak idaztaldatzen iraungo dozu. Era onetan, Israel´en edestiaz jabetuko zara, dirudianez asko ez dakizu-ta. Zure eskutariari buruz, gazte ta ante onean dagoan ezkerro, baratz eta garasta-lanetan Wadi´n jardungo dau. Zer deritxazu nire eskintzeari...?

— Une luze samar batez, Abimel´en eskintzea gogoan erabilli eban Dan´ek. Izan be, axe alagala etorkion jarduna zan, ereti bikaiña emotsalako Israel´en atzokoa, eta arbasoen ekintzak ondoen ezagutzeko. Baietza emon aurretik, baiña, bere etorkia iñongo loturaz mugatu nai ez eban ezkerro, Abimel´en begietara so egiñez,

— Begira, Jauna —esan eutsan—, niketz baietzean nago, baiña zure eskintza onartu aurretik, jakin gura dot aske izango ete nazan joateko, egokitzat jo dagidanean.

— Bai, gazte; jakin bear dozu, geuk esenitarrok ez dogula onartzen ezetariko joputasunik.

— Olan izatekotan, gerturik nozu emen aspaldi bat emoteko.

— Olan ba, bizikera barri bateri emon eutsan Dan´ek Qumran´eko leizean. Mendikate gorritzako leku aretan, Abimel jakintsuaren zuzendaritzapean, sei lagunek, Alkartasun Zaarreko narrukiak aztertzen, sailkatzen, eta idaztaldatzen ziarduen. Ezkonbakoak ziran, eta eremularien bizimodua erabillen. Beste esenitar batzuk, ordea, Wadi erriek, ezkondata

bizi ziran, lurgintzari ta abelazkuntzari emonda. Sendi bakoxta txabola baten kokatzen zan, eta ekarri edo mozkin guztiak, alkartekoak ziran, burukal ainbat banatuz. Etxeko lanez gaiñera, emakumeek eunen eioteari ta janzki-oiñetakoan gintzari emotsien. Egunoro, Qumran´etik eremulari bat Wadi´ra jaisten zan neskato-mutikoak eskolatzearren, eta garaia etorrita, mutillek eremulari ala lurgiñaren jarduna aukeratu egikien.

— Esenitarrok begiratutxuan bizi izaten ziran, irauteko bearrekoa zanzan janaritzuz, eta batz bestez zoriontsuak ziran, gitxiz asetzen ziran-eta. Baeben, baiña, diruz ordain-tzen ez dan baldintza bikaiña, eta auxe izan be: euren buruaren jabe ziran, ezetariko joputasunik ezagutu barik. Erroma´ko buztarria jasaten eben beste erriakaz kideturik, esenitarren bizikereak ez eutsen ezetariko zorrik.

— Judutar erriari egokionetan, Abimel jakintsua zan, eta beronen zuzendaritzapean, luzaro barik Dan bere arbasoen ekintzetan ezaguera andiak egiten asi zan. Goizoro, lastamarragatik jagita, aunts-esnea zan gosari ariña artu aurretik, Abimel´ek salmo batzuk esan oi ebazan, eta gero, bakoxtak bere zeregiñari emotsan. Asiera baten, narrukien atontzeari ekin eutsan Dan´ek, baiña ondo idazten ekiala ikusirik, bibliaren zatiak aldatu egiazan agindu eutsan Abimel´ek, eta olan ba, ezarian-ezarian bere erriaren antxiñako ekintzak ezagutzen asi zan. Igarle edo profeten auresanak ezagutu ebazanean, jakingura bakanak artuta, arein aztertzeari emon eutsan buru-belarri, Kristo Mesias´en etorrerea aipatzen ebenak batez be.

— Sei bat illabete igarorik, bein baten, eguneko lana amaituta, apalostean leizeko ataditik basamortuko illuntze zoragarria begizatzen ebela, eta itz egiteko eretia izanik, lanaldia ta otorduak isillean emoten ebezan-eta, Dan´ek,

— Aizu, Maisua —Abimel´eri esan eutsan— gero ta geiago erakarten nabe gure igarleen auresanak, Mesias´eri dagokiozanak batez be, eta guztiz argi ez izanik be, nire ustez, Mesias´en garaia etorri da edo etorteko zorian da.

— Isildu zan une batez, eta gero, onetaraxe jarraitu eban:

— Ona etorri aurretik, ama il-agiñean zala auxe esan eustan: Amesetan Kristo agertu izan yakola, eta ni Berarekin alkartu neintelako agindua emon eutsala. Ezin dagikegu ames bat nai-ta-ez ontzat emon, baiña amaren azken eskaera izan zana, ezin dagiket burutik kendu, eta areago batez be, gure igarleen esanak ezagutu ondoren. Izango ete da auxe, Aren garaia...? Begira, Abimel, gaur Daniel´en igarkizun batzuk irakurtean, ezustez, bein baten nire aitorde maitia zanari entzunikoa argi-argi gogora etorri yat. Ara...

— Isildu zan Basamortuko Semea une batez oldozkunak taiutzeko, eta gero,

— Bein baten, nabatetarren erria dan Milea´n, nire aitordea zan Urian armenitarrarekin bizi izaten nintzanean, judutarren Mesias´eri buruz itaundu neutsanean, auxe erantzun eustan: izarlaria zan bere aita, gau baten Armeni´ko ortzia arakatzen ebala, Ban aintzira-gaiñean izar eder-ederra

kokaturik, bere naimenaren baiño indartsuagoa zan eragin batek artuta, aren jarraian asi, eta Mesopotami´ko Dura urian, Gaspar izeneko bere adiskidearekin izarraren jarraipenari emon eutsan. Andik laster, Baltasar abisinitar izarlaria alkartu yaken, eta irurok izarraren atzetik Judea´ra sartu, eta luzaro barik Belen izeneko errixkara eldu ziran. Orduan, izar miraritsua ortzian beera asi, eta noiz-bait estalpe baten goikaldean kokatu zan. Iru izarlariok ganbelutik jatsi, eta ango askatxu baten aur eder-ederra ikusi eben. Gur egin eutsoen, eta esku-erakutsi batzuk eskiñi eutsoezan. Zenbait egun igarorik, iru izarlariok aberrira biurtu ziran. Urian´en aita eldu zanean, erritar guztiai jakiñerazo eutsen Mesias Belen´en jaio izan zala... Bai, gaur Israel´go igarleen auresanak aztertzean, aztuta neban jazokizun ori burura etorri yat bapatean, eta orrek esan gura dau, amesen artean amak bizi izandakoa egia dala. Esan, Abimel, egirik izango ete Palestina´ko lekuren baten, Israel´go Errege Askatzaillea, bere orduaren begira dagoanik...?

— Erantzun aurretik, une batez Abimel´ek isillik iraun eban, eta gero mintzo astirotsuz,

— Bein baten -asi zan-, egorantza joian bidari bat, emen lekaide egoan bere lengusua ikertzera etorri zan, eta auxe esan euskun: Yon Ugatzaille izeneko gizon batek basamortutik auxe aldarrikatzen ebala: "Garbitu zaitze, zeruetako Erreiñua ur dago-ta". Dalako Yon´ek, ganbelu-ulez eiotako janzkia, eta narruzko gerrikoa erabillezan, eta aren janaria matxingorrigoak eta baso-eztia zan. Oste andia etorkion Jerusalem, Judea, eta Jordan lurraldetik. Pekatuak autortu ondoren, Jordan ibaian aregandiko bataioa artzen eben.

— Bein baten olan ziarduala, Yosu izeneko galiletar bat etorri yakon ugutzau egian. Yon´ek, baiña ez eban olakorik egin gura, auxe iñotsala: "Neu naz zeuk ugutzau bear nozuna, eta zeu nigana zatoz...?" Baiña Yosu´k bere eskaerari eragon, eta Yon´ek ugutzau ebanean, zeruetako mintzo bat aditu zan onetaraxe: "Au, atsegin dodan nire seme kutuna da".

— Auxe da —jarraitu eban Abimel´ek— bidari arek leizeko atadi onetan jakiñerazo euskuana, eta egia izatekotan, dalako Yosu, Israel´ek itxarotako Mesias izango zan, urrean...

— Onezkero —berekiko lez esan eban Dan´ek—, eta ori egia ba´litz, non egongo dira, Yon Ugutzaillea ta Galilea´ko Yosu...?

— Galilea´ko Yosu´ri buruz ez dakigu ezer, eta ori ez da arritzekoa, emen baztertuta bizi gara-ta, baiña Ugutzaillearen azken izugarria aipatutako bidariak joan aurretik edestu euskun. Ara... Yon Ugutzaillea gizon arteza ei´zan, eta Herodes´ek bere anai Filipo´ren emaztea zan Herodias, beretzat artu izan eban ezker, ori zillegia ez zala aldarrikatzen eban Yon´ek. Augaitik, Herodias ezkontzausleak gorroto itzalieziña eutsan, eta emakume onen eragiñez Herodes´ek espetxeratu eban. Bein baten, bere jaioteguna zala-ta, Herodes´ek jai andi bat atondu eban jauregian, eta Salome´k, Herodias´en alabeak dantzari egin eban. Lilluraturiko erregeak nai leukena emongo leuskiola agindu eutsan. Orduan, amak eragindako neskeak Yon Ugutzaillearen burua emon egiola erratillu baten, eskatu eutsan. Bere naiaren aurka izanik be, erregeak Yon lepomozteko agindu eban. Burua

erratillu baten eskiñi eutsoen Herodias´eri, eta onek amari emon. Yon´en ikasleak etorrira, aren gorpua obiratu eben.

— Eta Kristo Mesias´eri buruz ez dakizu besterik...?

— Ez, Dan. Toki bakarti onetara ikerle gitxi dator, eta Palestina´n jazoten dana, ez dator onaiño.

— Emoidazu, Abimel, zure eritxia Mesias´etzaz. Idazti Donetan, zeu baiño jakintsuagorik nekez idoro leiteke Palestina osoan. Onezkero etorriko zan, Israel asketa andia egingo dauna...?

— -Idazti Donetan azterketa zeatzak sarri askotan egiña nozu, eta ziur-ziur jakin ez arren be, igarleen aurreanak arduraz irakurri ondoren batez be, baietzean nagotzu.

— Zirrara menperatu-eziña jabetu zan Dan´en izate osoaz, eta goraldi batek artuta, jagi, eta mintzo urratuaz auxe oi u egin eban:

— Orduan, il aurretiko amaren ikuskizuna, ez zan ameskeria izango, Yahve´k bere ariman isuritako egia baiño...! Mesias´egana joateko agindu eustan, eta Beragana joango naz, onezkero gudari saiatuak bear izango dauz-eta. Bera aurkitu dagidanean, Masada´ra biurtu, eta Akai´ri esanda, basamortuan zear batuko gaiakoz, gure Askatzaillearen aide odola emoteko gerturik, David erregearen aldietan Israel zan baizen andia egitearren. Bai, biar bertan, egunsentian, Katamixarra ta biok Aren billa joango gara...!

— Ez zaitetz joan Qumran´etik oraindiño, Dan, Idazti Doneak ondo-ondo ezagutu arte, beintzat. Gure Mesias Palestina´n ba´lego gudari ta jakintsuak bear izango ditu. Zelatari zarean aldetik ziur naz, burrukalari ona izango zarea, baiña jakituriari buruz, aurrerapen andiak egin arren be, oraindiño ez zara umotasun betera eldu. Nik eskatuko neuskizu illabete batzuk emon dagizuzala gure artean, eta garaia elduta, neronek jakiñerazoko dautsut, Mesias´egana joateko ordua etorri yatzula. Anartean, ekiezu buru-belarri Idazti Deunai.

— Gogo onez ez bazan be, berantetsitako Dan´ek Abimel´en onua onartu eban, eta goizabarra asten zanetik, leizeko sabai-zulotik eguneko argia itzungi arte, Idazti Deunetan murgilduta, Israel´en edestia xurgatu eban irrika bizian. Sarri askotan, bere aukeran eban Abimel´en burubidea eskatzen eban, eta olan, egunen joanean, aberriko kondaira polito ikasi eban. Bein baten, gaztea benetan ederresten eban esenitar nagusiak auxe esan eutsan:

— Ordua eldu yatzu, Dan. Tamal andiaz bada be, Mesias´en billa joateko garaia dozula, esan bear dautsut. Urtebete onetan asko ikasi dozu, uste neban baiño geiago, izan be. Biar egunsentian, irrikatzen dozunaren billa joan zaitezke, eta aurkituko ba´zendu, jakiñerazo egistazu, neuk be, daukadan guztia berari eskeintzeko.

— Biotz-ikara batek menperatuta, Dan´ek Abimel´en eskua mun egin eban, auxe zirautsala:

— Eskerrik asko, Abimel maite ori. Zor andia dautsut, eta Mesias idoro dagidanean, Masada´rako bidebatez, emetik igaroko naz zu jakitun ipinteko.

Irakurlea: Nerea Orozko (Zamudio)